

1914 VI/29 es Arvettens
Schallmayer

EGYHETEDIKI NAGYKÖNYVTÁR
DEBRECEN

DEBRECZEN

Előfizetési ár szétküldéssel:
HELYBEN: Egy óra 1 korona
Negyedévre 3 " 4 fill.
Egyes szám ára 4 fill.

Negyvenhatodik évfolyam.
127-ik szám.
Hétfő, 1914. június 29.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Garabos-utca 7. szám. Telefon: 412.
Lapkiadó Morovitz Zsigmond.

A trónörökös-pár borzalmas halála.

Bomba és revolvermerénylet.

A merénylők vallomása. Agyonlőtte magát a szerajevói kormánybiztos. Debreczen részvéte.

Lapunk, a „Debreczen“ volt tegnap az első a helyi lapok között, amely már a kora délutáni órákban tudatta a megrendítően szomorú hírt rendkívüli kiadásban a város közönségével.

Megrendítő az az alávalóan gaz merénylet, amelynek Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje Hohenberg Zsófia hercegnő áldozatul estek. Világszerte az elszörnyedés moraja zug mindenütt e gyalázatos merénylet felett.

Megdöbbenően véres esemény ez és lehetetlenség meg nem találni az összefüggést a bán ellen, a debreczeni görög katolikus magyar püspök és most a trónörökös-pár ellen intézett gaz merényletek közt az összekötő fonalat. — Ezek a merényletek borzalmas megnyilatkozásai annak az aknamunkának, amely a monarchia területi épsége ellen oly szívós kitartással folyik.

Ezek a merényletek csak fanatikus és mindenre kész emberek türelmetlenségének és vérszomjának a megnyilvánulásai.

Mélységes megdöbbenéssel tölt el bennünket ez az undok orgyilkosság ténye, de a mélységes gyászban legyünk erősek és ezen szomorú esetről vonjuk le a következtetést, hogy mielőbb tartuk a leszámolást ezekkel a dinamittal dolgoztató gazemberekkel.

Ujabb, részletes tudósításaink e felháborítóan gaz merényletről a következő:

A trónörökös-pár halála, a szárnysegédek megsebesülése.

Szerajevó, jun. 28. (Saját tudósítónktól.) Ferenc Ferdinánd trónörökös nejevel ma délelőtt a városházára ment automobilon, ahol fogadás volt. Utközben bombát vetettek az automobil felé. A trónörökös a bombát jobb karjával visszadobta. A főhercegi automobil több más gépkocsi követte. A bomba felrobantotta a következő gépkocsit. Ebben ültek:

Boos Waldeck gróf,
Merizzi alezredes,

a tartományi főnök szárnysegéde teljes diszben. A robbanás ereje a két szárnysegédet megsebesítette.

A közönség köréből hat ember könnyebben megsebesült a robbanás következtében. A trónörökös és kíséretének felvonulását a városházához ugyanis nagy közönség nézte végig. Az uttest két oldalát foglalta el a néplöveg. A merénylet nagy rémületet keltett. Többen a merénylőre vetették magukat, kit azonnal elfogták.

Kiderült, hogy az illető Cabrinovics, trebinjei illetőségű nyomdász.

Azonnal letartóztatták és elvitték.

A trónörökös csodálatos bátorságot tanusított. A sebesült két szárnysegédet elvitték ápolás végett a konakba, a trónörökös pedig nejevel és a sértetlenül maradt kíséretében levéllel folytatta útját a városháza felé. Itt megtörtént a fogadtatás. A trónörökös, mint szemtanuk állítják, még csak meg sem illette

a merénylet. A fogadás után folytatta automobil körutját a város körül.

E közbeu történt a végzetes második merénylet. Egy P r i n c i p nevű gimnázista Browning pisztolyból több lövést tett a főhercegi párra. A trónörökös arcán, nejét altestén érte egy golyó. A halálosan sérült főhercegi párt azonnal a konakba vitték, de mindketten alig egy negyed óra múlva már meghaltak.

A gyász Ischlben.

Ischl, június 28. (Saj. tud.) A király kedvenc nyaraló helyén a trónörökös pár gyászos halála óriási megdöbbenést keltett Minden mulatságot, estélyt, valamint a színházi előadást lemondták. A házakra gyászlobogót tűztek ki.

Szállítás közben halt meg a trónörökös-pár.

Szerajevó, június 28. (Saját tudósítónktól.) A merénylet a konak közelében történt, pontosan délelőtt háromnegyed 11 órakor. A súlyosan megsebesült Ferenc Ferdinánd trónörökös és nejét Hohenberg Zsófia hercegnőt a merénylet után automobilon vitték a konakba, de a főhercegi pár még az oda-
szállítás közben az automobilon meghalt. — Előbb a főhercegasszony halt meg, azután a férje. A konakba már csak a trónörökös-pár holttestét vitte az automobil. A merénylők fogva vannak. Általában azt hiszik, hogy az elvetemült fiatal emberek összeköttetésben állottak egymással és előre készültek a merényletre.

A merénylő gimnázista vallomása.

Annak a merénylőnek, ki a trónörökös-párra a halálos lövéseket tette, neve:

Princip Gavriló
19 éves, Grabovó községben született. Kihallgatásáról adtak híreket. A merénylő kijelentette vallatása alkalmával, hogy

régóta szándékában állt valamely magasrangú személyiség életének kioltása.

Arra a kérdésre, hogy miért, így felelt: Nemzetiségi okokból.

Az ugynevezett Appel parton várakoztak, mert tudta, hogy a főhercegi pár arra fop elhajtani.

Mikor a főhercegi automobil befordult a parton elvezető utra, követte el a merénylőt.

A merénylő öngyilkos kísérlete.

A merénylő megdöbbenése után a tettes elfogatása nem ment egykönnyen. A merénylő, mikor látta, hogy lövései találtak, a Miliacska folyóba vetette magát. Lehet, hogy visszaakart menekülni a tulsó partra, de az sem lehetetlen, hogy öngyilkossági szándéka volt. A rendőrök utána ugrottak. A merénylő még a folyóban is viaskodott üldözőivel, de hosszas küzdelem után mégis csak sikerült a partra vonszolni. Ekkor a néptömeg rárohant és agyonverik, ha a rendőrök közbe nem lépnek.

A merénylő hatása Bécsben, Prágában, Szerajevóban.

Bécs, június 28. (Saj. tud.) Itt a merénylő híre délután négy órakor terjedt el és mindenütt megdöbbenést keltett. Ma délután a repülőtéren nagy verseny volt, melyen óriási közönség jelent meg. Itt eleinte nem adtak hitelt a hírek. A versenyen az udvari páholyban Károly Albrecht főherceg is ott volt, kivel négy óra tájban hivatalos futár közölte a hírt. A főherceg láthatólag megdöbbenve, azonnal elhagyta a repülőteret. — Ekkor már hitelt adtak a hírek és a versenyt félbeszakították.

Szerajevó, június 28. (Saj. tud.) A lakosságot mély megdöbbenés fogta el. Minden házon gyászlobogó leng. A tartományi gyűlés elnöksége táviratot küldött a bécsi kabinetirodának. A távirat kifejezésre juttatja Szerajevó egész lakosságának legmélyebb részétét a gaz merénylő fölött és alattvalói hűségéről biztosítja az uralkodót.

Prága, június 28. (Saj. tud.) Leírhatatlan megdöbbenést keltett a gaz merénylő híre. Ide délután 3 órakor érkezett a hír. A Nemzeti szünetnapon a színpadról értesítették a közönséget, mely erre azonnal elhagyta a színházat. Az összes színházi előadásokat, ünnepélyeket, és mulatságokat lemondták.

A szerajevói kormánybiztos agyonlőtte magát.

Szerajevó, június 29. (Éjjel érkezett telefonjelentés.) Ma este újabb szenzációs esemény vegyült a kettős merénylő okozta izgatottságba. Gerba tábornok, volt zágrábi hadtestparancsnok ma este agyonlőtte magát. Gerba tábornok volt mint kormánybiztos kirendelve Szerajevóba, a trónörökös ott időzése alatt. Ő volt felelős a rendért és nyugalomért s ő lett volna felelős a merénylőért. Ennek hatása alatt követte el az öngyilkosságot.

Bombával fogadnak? A trónörökös pár halála.

Szerajevó, jun. 28. (Saj. tud. táv.) Délelőtt 11 órakor ment a trónörökös a feleségével automobilon a városházára a megállapított program szerint, s ekkor történt a nem sikerült bomba merénylő. Ferenc Ferdinánd visszafordult és elsápadt, a neje arcán iszonyu rémület tükröződött vissza. Az automobil nem állott meg, hanem még gyorsabban robogott a városházához és ott megállt. A trónörökös halálsápadt ugrott ki az automobilból és lesegítette feleségét, azután gyorsan elszökött a katonaság sorsfala közt.

A városháza disztermében Szerajevó főpolgármestere, a városi tanács és a képviselőtestület tagjai várták, akik még nem tudták, hogy utközben bomba merénylő történt. Alig kezdett a főpolgármester az üdvözlő beszédbe, a trónörökös idegesen közbekiáltott németül:

Mégis csak rettenetes, hogy én, aki vendégként jövök az önök városába, itt olyan fogadtatásra találok, amelyben bombák szerepelnek.

Halotti csendben, elhalványult arccal fogadták a trónörökös megdöbbenő kijelentését a jelenvoltak.

A főpolgármester percekig nem tudott szólni rémületében, de azután mégis elmondta beszédét, amelyre a trónörökös válaszolt és kezét fogott a polgármesterrel. A szokásos kihallgatás azonban elmaradt. A trónörökös karját nyújtotta feleségének, sarkon fordult és gyorsan eltávozott. Leérve az utcára, besegítette nejét az automobilba, ő maga is beült és parancsot adott az indulásra. Az automobil lassan megindult.

Ebben a pillanatban ugrott elő a merénylő és mielőtt megakadályozhatták volna, — egymásután négyszer lőtt az automobilra.

Az első lövés az automobil oldalába furódott, átütötte a kocszi bőrpuhát és a trónörökösné altestébe furódott, aki halkan felsikoltott és eszméletlenül hanyatlott férje ölébe. A trónörökös átölelte feleségét és arra fordította fejét, ameről a lövés jött.

A második lövés a trónörökös arcát érte, a harmadik a nyakát. Ez volt a halálos lövés, mert a fő ütőerő a nyakon elszakította és a vér sugarakban ömlött a nyakból. A trónörökös fel akart ugrani, de előre bukott a kocsiban.

Az automobil hirtelen megállott. Katonatisztek emelték le a trónörökösöt és feleségét, s a gyorsan előszökött orvosok azonnal ápolás alá vették őket, de hiába volt minden. Előbb a trónörökös halt meg, azután a felesége, alig tíz perccel a merénylő után.

A merénylők kihallgatása.

Abban a pillanatban, amikor a merénylő revolvert rántott, a tisztek kardot rántottak, de már nem tudták megakadályozni a lövéseket. A kardcsapások alatt a merénylő összeesett, a közönség pedig meglincselte volna, ha a rendőrök közbe nem lépnek. Kihallgatásakor elmondta, hogy Princip Gavrilának hívják, most végezte a középiskolát. Belgrádban töltött néhány évet, mint diák. Tettét nem

bánta meg, sőt örvend neki, hogy ilyen jól sikerült. Már rég készült arra, hogy valaki ellen merénylőlet kövessen el. A trónörökös látogatása kapóra jött neki, s elhatározta, hogy agyonlővi. Tagadja, hogy bűntársa van.

A másik merénylő elmondta, hogy Cabrinovicnak hívják és nyomdászlegény. Már régen készült a bombamerénylőre. A bombát Belgrádban kapta egy anarkistától, akinek nevét nem tudja. A bombát a kofferjében hozta és a lakásában tartotta. A trónörökös látogatását alkalmasnak tartotta arra, hogy merénylőlet kövessen el vele.

Mindkét merénylő azt állítja, hogy bűntársa nincs és egyik sem tudott a másikról. A rendőrség azonban ezt nem hiszi el és most azt kutatja, hogy nem együtt tervezték-e a merénylőletet.

Újabb letartóztatások.

Szerajevó, jun. 29. (Saját tudósítónktól.) **Ma hajnalban az elfogott két gyilkoson kívül, több tekintélyes szerbet is letartóztattak, akik állítólag részeseek a merénylőletben.**

A merénylő híre a király előtt.

Az első hír ő felségéhez tegnap délelőtt fél 12 órakor érkezett telefonon. Az ischl Kaiser-villában hivatalos szolgálatot teljesítő telefonkezelő először azt hitte, hogy misztifikáció történt, de mikor az udv. gazdasági hivatal főigazgatójának kérdésére az értesítés megismételtetett, csakis akkor közölték a dolgozószobában ülő királlyal a rémes hírt.

Ő felségére rendkívül megrendítő hatással volt a hír; így szólt könnyezve:

— Hát még ezt is meg kellett érnem? Ettől sem óvott meg engem a sors!

Az összes szükséges intézkedéseket ő felsége magának tartotta fenn; meghagyta, hogy a főudvarmesteri hivatal hétfőn megérkezése után Schönbrunnban sürgősen terjessze elébe a holttestek átszállítására, valamint a temetés részleteire vonatkozó proposíciókat.

Egyszersmind intézkedés történt, hogy ő felesége megérkezése után, hétfőn reggel, azonnal fogadhassa Károly Ferenc főherceget.

Ugyancsak sürgős értesítés ment a külügyminiszternek, valamint az osztrák miniszterelnöknek, hogy hétfőn reggel jelentkezzenek sürgős kihallgatásra ő felségénél.

A bomba rettentő pusztításai.

Budapest, jun. 29. (Saját tudósítónktól.) A kabinetirodából távirat érkezett, amely szerint a bomba, melyet a merénylő a trónörökös felé dobott, **rettentő pusztítást vitt végbe.** A bomba a trónörökös kíséretéből **50-60 embert megsebesített.**

A trónörökös-pár ravatala.

Szerajevó, jun. 29. (Saját tudósítónktól.) A konakban felravatalozták a trónörökös és neje holttestét. A konakot katonaság őrzi. A holttesteket az eddigi terv szerint **ma este szállítják Bécsbe.**

A trónörökösöt nem temetik a Habsburgok mellé.

Bécs, jun. 29. (Saját tudósítónktól.) Udvari körökben beszélnek, hogy a trónörökösnek van végső akarata, amelyben halála esetére úgy rendelkezett, hogy ne a kagucinusok kriptájában temessék el, hanem az Amstetten melletti levő Arzstettenben, ahol a trónörökös a maga és családja számára kriptát építtetett.

Debreczen részvéte.

Debreczen város tanácsának ma délelőtt tartott ülésén az elnöklő Kovács József polgármester hivatalosan jelentette, hogy tegnap a belügyminisztertől távirati értesítést kapott arról a merényletről, mely Ferenc Ferdinánd trónörökösünket és nejét Hohenberg Zsófia hercegnőt életüktől fosztotta meg.

Indítványozta egyúttal, hogy a tanács tegyen előterjesztést a holnap, f. hó 30 án tartandó városi törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé, amelyben indítványozza, hogy a nemzetet ért eme rendkívüli súlyos csapás alkalmából feliratilag forduljon a m. kir. kormányhoz s kérje meg, hogy Debreczen sz. kir. város őszinte részvétét a király kabinet irodája útján juttassa Őfelségéhez.

A tanács a polgármester intézkedéséhez hozzájárult, s ennek folytán ez a póttárgysorozatba föl is vették.

A rendőrség intézkedése.

— Tilos a zenélés. —

Jenei Szabó Miklós főkapitány helyettes az országos gyász alkalmából, mai napon elrendelte, hogy úgy, miként a Budapest székesfővárosi államrendőrség is tette, hogy további intézkedésig az összes kávéházakban, vendéglőkben, korcsmákban, bálókban, mozikban, orfeumokban és dalszarnokokban minden néven nevezendő zenélés szüneteljen. Utasítja és a jogkövetkezmények terhe alatt felhívja ezek tulajdonosait, hogy eme tilalom ellen vétők nemcsak a nagy halottak emléke iránti kegyeletet sértenék meg, de szigorú büntetéssel is sújtatnak.

A főkapitány helyettes eme rendelkezésének hatálya június hó 30. napjának esteli 7 órájáig tart, — viszont a temetés napjára is kiterjed. Egyébként a jelzett és megszünetelt jogszabályok alapján gyakorolt üzletek annyiban szenvednek megszorítást, hogy a lármás, tul zajos mulatozás, vagy zenélés mellőzendő és lehetőségig mérséklendő. Ez irányban a hatóság számít az engedélyesek és a zenevezetők tapintatára.

A készülő merényletről figyelmeztették a trónörökösöt.

Zágráb, jun. 29. (Saj. tud.) A városban óriás az izgalom. Azt beszélik, hogy a trónörökös több oldalról figyelmeztették már hetekkel ezelőtt, hogy merénylet készül ellene a boszniai hadgyakorlatok alkalmával és arra kérték, hogy ne menjen el a gyakorlatokra. Hohenberg hercegnő is tudott erről és kijelentette, hogy ő is elmegy férjével Boszniába, mert tudta, hogy a délszlávok előtt a nő jelenléte a legjobb védelem a férje számára.

Állítólag a szerb kormány is aggodalommal nézett az események elébe és politikai személyiségek előtt ismételtlen úgy nyilatkoztak a kormány egyes tagjai, hogy a boszniai gyakorlatokat nem kellene megtartani.

Az elmaradt biztonsági intézkedés.

Szerajevó, június 28. (Saj. tud.) Ferenc Ferdinánd Szerajevóba érkezésekor a hatóságok képviselői előtt kijelentette, hogy ne legyenek különösebb elővigyázati intézkedések és így történt, hogy a bombamerénylet után a másodikként, szerencsétlen kimenetelű merénylet is keresztülvihető volt. A rendőrség ugyanis a királyi herceg kívánságához képest nem tett rendkívüli intézkedést és nem ürítette ki az utcákat, amerre a királyi herceg automobilja ment.

A harmadik merénylet.

Szerajevó, június 29. (Saj. tud.) Néhány lépésnyire a gyilkosság színhelyétől egy ugynevezett palackbombát is találtak, amely nem robbant fel. Valószínű, hogy egy harmadik merénylet dobta el abban a pillanatban, amikor látta, hogy cinkostársa már végrehajtotta a merényletet.

Általános a meggyőződés, hogy a merényletre már régóta készülődtek és nagy szervezettel dolgoztak, úgy hogy a trónörökös, ha ma nem sikerült volna a merénylet, bizonyára egy későbbi merényletnek áldozatul esett volna.

Ferenc Ferdinánd életrajza.

Ferenc Ferdinánd osztrák-estei főherceg és magyar királyi herceg, Ausztria és Magyarország trónörököse Grácban született 1863. évi december 18-án. Károly Lajos főhercegnek és Mária Annunciata nápolyi királyi hercegnőnek legidősebb fia, akire az utolsó modenai herceg halála után 1875-ben a roppant nagy Esterházyi örökség is rámaradt. Katonai pályáját 1878-ban a 32. gyalogezrednél kezdte, 1890-ben ezredese, majd tulajdonosa lett a 9. huszárezrednek.

Rudolf trónörökös tragikus halála után, mint prezuntív trónörökös, ezredtulajdonosa lett a 13. közös gyalogezrednek. 1890-től fogva mind gyakrabban lépett a közérdeklődésbe. — 1891-ben a pétervári, 1892-ben pedig az uralkodó kíséretében a berlini udvarnál tett látogatást. 1892 végén nagyobb földközeli utra ment; bejárta Ázsiát, Ausztráliát, Amdriát és világközeli utazásáról csak 1893 őszén tért haza, amikor etnográfiai és kulturális gyűjteményét a Belvedere palotában is kiállította.

1894-ben a 38. gyalogdandár parancsnoka lett. 1895-ben lappangó melleja miatt hosszabb tartózkodásra Lussinpiccolóba ment. Atyjának, Károly Lajos főhercegnek 1896 május 19-én bekövetkezett halála után, mint a trónhoz legközelebb álló éirályi hercegnek, újból meg kellett jelennie a nyilvánosság előtt és ezután katonai pályáján is gyorsan emelkedett. Csakhamar altábornagy, majd lovassági tábornok, — 1897-ben pedig a 7. dicsősézes tulajdonosa lett. Miután 1898-ban teljesen felgyógyult, a király 1898 március 29-én Bécsben kelt elhatározásával közvetlenül a legfőbb haduri fenntartás alá helyezte és csapatfelügyelői rangra emelte. Kévéssel ezután a kassai 6. tüzérezred parancsnoka lett, 1899-ben a prágai 8. hadtest parancsnoka és résztvevett mint önálló hadtestvezér az ősi sehországi hadgyakorlatokon, — majd a budapesti 4. hadtest és a dunai flotta együttes hadgyakorlatait vezényelte.

1900 július 1-én Reichstadtban morgantik házaságot kötött a Hohenberg hercegnővel emelt Chotek Zsófia grófnővel.

Magyarországon többször megfordult, különösen vadászatok alkalmával. Neje ismételt rangemelésben részesült. Házaságából egy leány, Zsófia, és két fiú Miksa és Ernő születtek.

Nem ok nélkül

részesíti előnyben a legtöbb háziasszony a „Valódi” : Franck: kávépótlékot.

Ezt az előnyeit:

a fűszeres íz, a szép szín és nagy kiadóság a használatban, eredményezik.

115/26120

HIREK.

— A gyász a közgyűlésen. Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága június 30-án — kedden — délután 3 órakor a városháza közgyűlési termében rendes közgyűlést tart, melynek póttárgysorozata a következő: Belügyminiszter ur távirati értesítése a Fenséges trónörökös pár elhunytáról s polgármester jelentése ennek folytán eddig tett intézkedéséről. Belügyminiszteri leirat az Árpád-tér rendezése ügyében.

— Ungváry Józsefné temetése. Városzerte őszinte nagy és mély részvételt keltett a messze idegenbe elhunyt Ungváry József feleségének Jobbágy Erzsébet halála. A nemeslelkű uriaszony holttestét Bécsből a gyászó család haza hozatta és a Péterfia-utcai gyászháznál ravatalozták fel. A temetés vasárnap délután folyt te. Ezer és ezer ember tolongott a péterfia-utcán, aki mint az elhunyt uriaszony iránt érzett részvétnak adott kifejezést. A nagytemplomban tartott gyászszertartás után a péterfiai temetőben levő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra, az élete delén elhunyt nemeslelkű uriaszony holttestét.

— Milliókat érő kincs. Elvitázhatatlan tény, hogy az emberiség a talmunka századában él. Mindenki annyit dolgozik, amennyit bír és azonkívül kénytelen „még valamit vállalni”, hogy megélhessen. Számokban kifejezve: ez az esetek 90 százalékában napi 14—16 órai munkaidőt jelent. Így dolgozik a modern ember, aki ezenfelül naponként egy-két órát családi dolgának is szentel. Marad-e tehát ennek a mai kor emberének ideje például arra, hogy saját tudásának bővítésére, könyv, vktató eszköz után nézzen? Egyértelmű válaszunk: nem. Nem volna-e ezek szerint Isten ellen való vétetek, az ilyen tullefoglalt ember jgyelmét egy oktató eszközre felhívni, amely milliós kincset rejt a méhében? Bizonyára nem. Nem pedig azért mert valósággal kulturális misszió az, amit akkor végzünk, amikor azt az esemény-szerű dolgot tesszük szová, amely Tolnai Világlexikonára hívja fel olvasóink figyelmét. A 25 kötetes munka sok millió korona befektetését emésztí föl. 500 vagon papiros kerül nyomdafesték alá, míg az egész mű elkészül és csupán magának a papirnak is 3 millió korona az értéke. Az egész mű 16000 oldal tartalommal jelenik meg és a szöveget 30 000 kép, színes térkép és műmelléklet fogja pisztenteni. Jelenleg a IV. kötet került ki a sajtó alól, amelynek bolti ára 20 korona, de a Tolnai Világlapja előfizetői, mint rendkívüli kedvezményt 3 koronáért kapják.

A szerkesztésért felelős: A LAPKIADÓ.

